

LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBAS

Publiskā sektora ilgtspēja

Irēna Liepiņa, LBAS priekšsēdētāja vietniece
6/06/2017

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS)

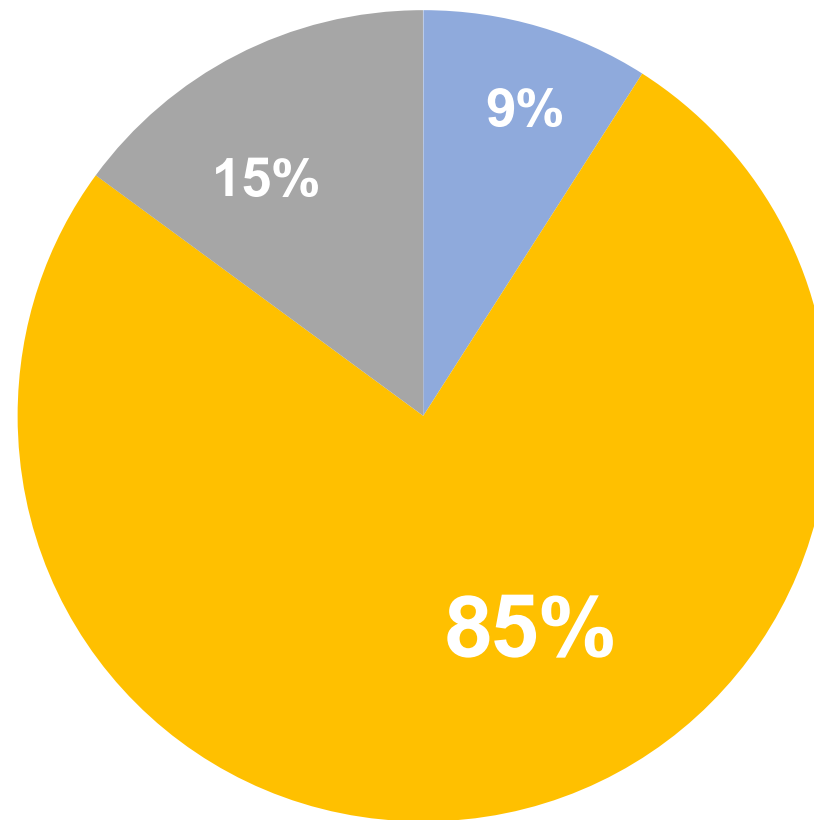
= lielākā nevalstiskā organizācija Latvijā, kura apvieno 20 dalīborganizācijas un kura īsteno profesionālu arodbiedrības biedru un darba ņēmēju interešu aizstāvību nozaru un starpnozaru līmenī.

LBAS mērķis = aizstāvēt arodbiedrības biedru intereses, darbības galvenais princips ir solidaritāte – dalīborganizāciju kopīga saskaņota rīcība. LBAS pārstāv biedru intereses un aizsargā viņu tiesības sociāli ekonomiskajā jomā

- LBAS dibināšanas kongress notika 1990. gada 25. – 26. maijā.

ARODBIEDRĪBU BIEDRU SADALĪJUMS PĒC VECUMA

- Biedru skaits vecumā līdz 25 gadiem
- Biedru skaits vecumā no 26 līdz 62 gadam un vecāki
- Biedru skaits vecumā no 63 gadiem un vecāki

LBAS misija

- aizstāvēt strādājošo sociālās, ekonomiskās un profesionālās tiesības
- pievērst uzmanību darbinieku vajadzībām, panākt darbinieku ienākumu nepārtrauktu pieaugumu, darba tiesību aizsargāšanu un tādu sociālo garantiju nodrošināšanu, kas veicinātu personības brīvu un vispusīgu attīstību.
- iestāties par drošām nodarbinātības formām,
- slēgt koplīgumus & ģenerālvienošanos un globālos līgumus
- Mazināt ēnu ekonomiku;
- Nodrošinot partnerību un darbinieku līdzvērtību sociālajā cīņā.

Cienīgs darbs – ilgtspējīgas attīstības pamatā (ILO Agenda 2030)
<http://www.ilo.org/global/topics/sdg-2030/resources/WCM/en/index.htm>.

Cienīgs darbs – ilgtspējīgas attīstības pamatā

Cienīgs atalgojums un droši apstākļi

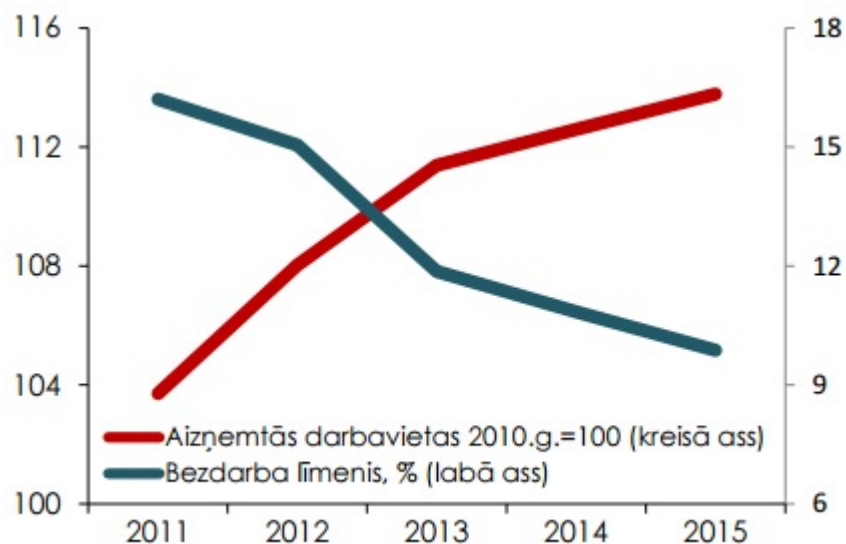
Pētījums pieejams: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/publication/wcms_436923.pdf

NODARBINĀTĪBAS TENDENCES

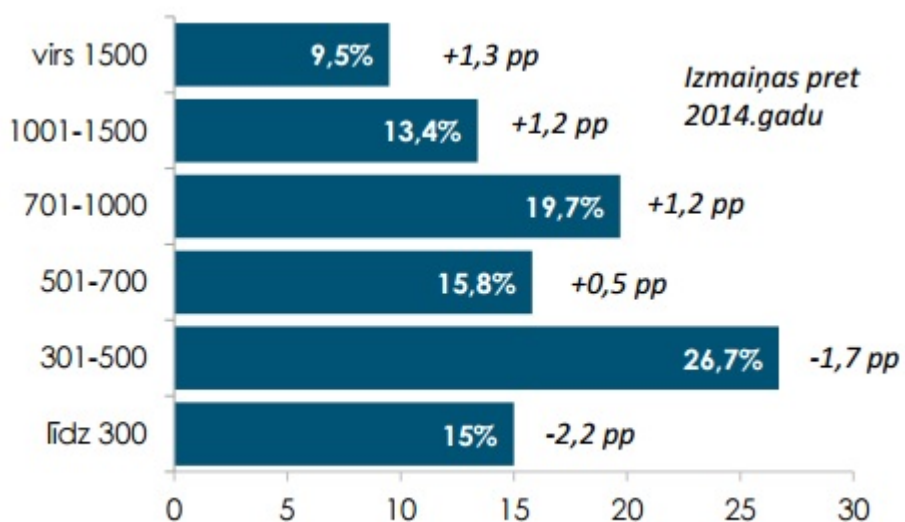
Iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā (15-74 gadi) – 1 496 000

Aizņemtās darbavietas un bezdarbs

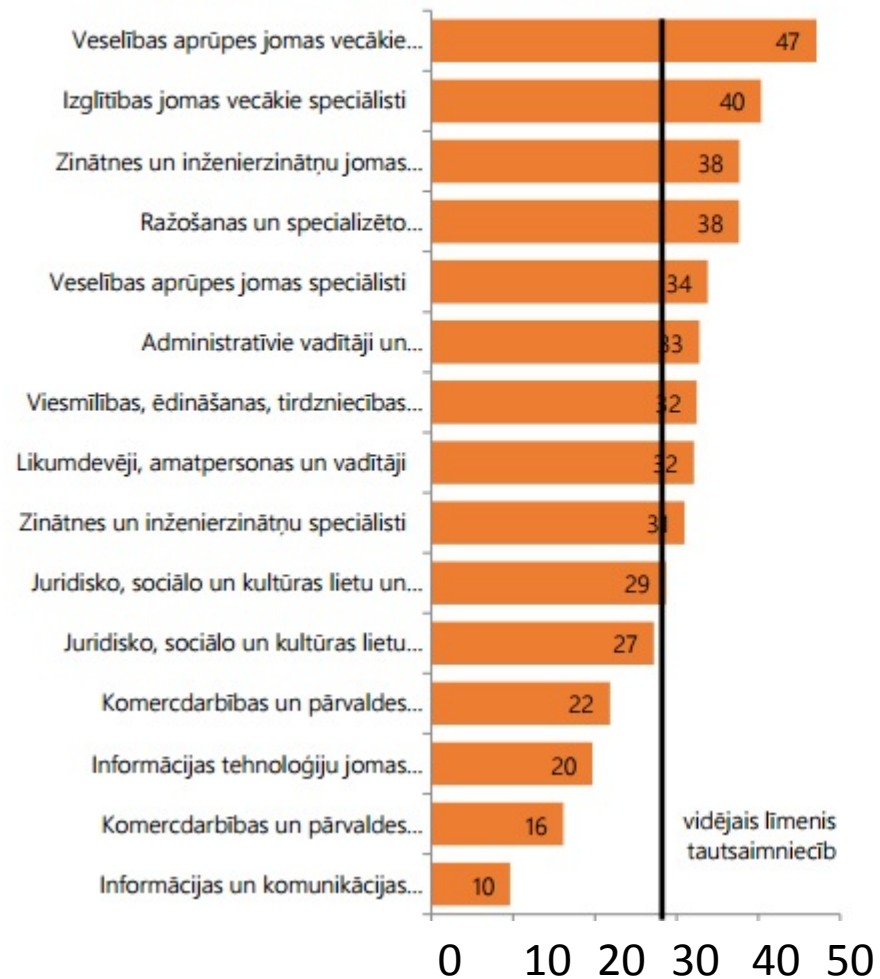
Darbaņēmēju īpatsvars sadalījumā pēc darba ienākumu lieluma 2015. g, %

CSD dati un EM dati

Nodarbināto iedzīvotāju vecumā > 50 gadiem īpatsvars

Augstākās kvalifikācijas profesijas

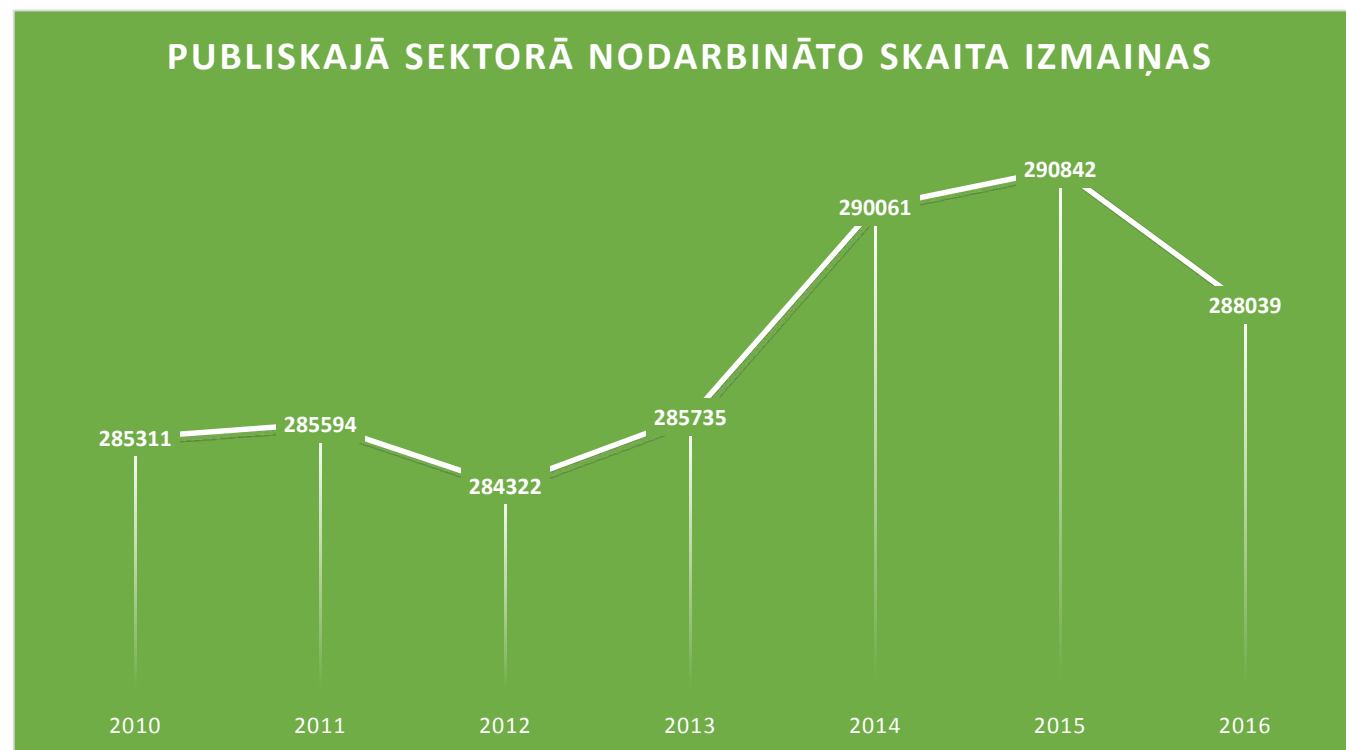
Vidējās kvalifikācijas profesijas

Publiskā sektora ilgtspēja

Publiskajā sektorā strādājošo īpatsvars

- Publiskajā sektorā, 2016. gadā nodarbināti **32,46%** no kopējā Latvijā (oficiāli) nodarbināto skaita.

Publiskā sektora ilgtspēja

- Publiskā sektora darbības efektivitāte
 - Izmaksas un darba produktivitāte valsts pārvaldē, kā to izmērīt?
 - Publiskā sektora finansējums pie sarūkoša strādājošo skaita Latvijā, kas uztur publisko sektoru
- Cilvēkresursi valsts pārvaldē
 - Darba samaksa (neļauj piesaistīt augsti kvalificētus darbiniekus, darba samaksa atkarīga no amatu saimēm nevērtējot konkrētā darbinieka profesionalitāti, darba pieredzi, izglītību un zināšanas)
 - Cilvēkkapitāla attīstība un plānošana, strādājošo profesionalitāte un cilvēkresursu nodarbināšana ilgtermiņā

Publiskā sektora ilgtspēja

- Publiskā sektora darbības izvērtējums (performance)
 - Izmaksu efektivitāte, esošo pakalpojumu izmaksas salīdzinājumā ar citu pakalpojumu sniedzēju izmaksām
 - Sniegto pakalpojumu kvalitāte
- Cilvēkkapitāla attīstība
 - Prasmes un kompetences
 - Darbinieku apmierinātība
 - Reputācija, sadarbība ar sabiedrību
 - Sabiedriskā sektora lielums, ES Fondi un tajos iesaistītie cilvēkresursi

Publiskā sektora ilgtspēja

Ēnu ekonomikas rādītāji Latvijā

- Kā uzrāda SSE Ēnu ekonomikas indekss Baltijas valstīs – ēnu ekonomikas apjoms Latvijā, 2016. gadā ir **20,3%** no IKP. Tie ir vairāk kā **5 miljardi eiro**, par kuriem nav nomaksāti nodokļi.
- Latvijā aplokšņu algu īpatsvars 2016. gadā ir 18,1% no kopējā algu apjoma
- 2016.gadā, tikai trešajā daļā (34,3%) Latvijas uzņēmumu, 100% strādājošo darbinieku ir nodarbināti oficiāli.

Publiskā sektora ilgtspēja

- Valsts pārvaldes darbības efektivitāte un tās ietekme uz procesiem valstī:
 - Saskaņā ar pētījumiem, strādājošie neredz jēgu apmaksāt nodokļus (sociālās garantijas, valsts sniegtie pakalpojumi utt.)*
 - 51% no respondentiem neredz jēgu maksāt nodokļus, jo valdības pakalpojumi ir slikti un neefektīvi**
- LBAS, aizstāvot strādājošos motivē iestāties par sociālajām garantijām, nomaksājot nodokļus.
- LBAS atbalsta nodokļu atvieglojumus uzņēmumiem, kuri ir noslēguši koplīgumus (piemēram, ēdināšana Lattelecom, Maxima u.c.).

* - Ēnu ekonomikas ietekmējošo faktoru analīze Latvijas būvniecības nozarē, A.Sauka, 2016

** - Shadow Economy in Lithuania, Lithuanian Free Market Institute, 2016

Ilgspējas indekss (platīna novērtējums)

2017.gadā Ilgtspējas indeksa ekspertu vērtējumā lielākā Latvijā ražojošā alus darītava AS Cēsu alus ieguvusi augstāko ilgtspējīga biznesa novērtējumu – Platīna kategoriju, kā arī LBAS sociālā dialoga balvu.

Saņemtais novērtējums apliecina augsto sociālās atbildības kultūru un uzņēmuma ilgtspējas sniegumu, kā arī atklātību un caurskatāmību uzņēmuma darbībā un komunikācijā.

Koplīgumi un ģenerālvienošnās

- **Jā koplīgumiem Latvijā!;**
- Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības administratīvās kapacitātes stiprināšana projekta ietvaros veiktie pētījumi norāda, ka Latvijā koplīgumu pārklājums ir 24,03%;
- Ar 2017.gada 1.jūniju sākas projekts , kura ietvaros paredzēts noslēgt 5 ģenerālvienošnās: transporta, ķīmijas un farmācijas, sakaru, celtniecības nozarēs.
- Latvijā nepieciešams straujāks algu kāpums iedzīvotāju nabadzības izskaušanai un pirktspējas veicināšanai.

Latvijas
Udenstransporta
darbinieku federatīvā
arodbiedrība

CILVĒKIEM VAJADZĪGS EKIPĒJUMS UN DROŠĪBAS SAJŪTA STRAUJI MAINĪGAI UN NEPROGNOZĒJAMAI PASAULEI

– RADOŠA UN KRITISKA DOMĀŠANA, MULTIKULTURĀLAS SAZIŅAS
PRASMES, EMOCIONĀLA NOTURĪBA, SOCIĀLO UN DIGITĀLO ZINĪBU
LĪDZSVARS, UN PRASME DARBOTIES KOMANDĀ

Ierosinājumi:

- Panākt ar darba koplīgumiem aptverto strādājošo skaita palielināšanos: **koplīgumu katrā darba vietā;**
- Turpināt strādāt pie darba koplīgumos iekļauto sociālo garantiju nodokļu atvieglojumiem, saglabājot nākošos prioritāros virzienus – transports uz darbu un no tā, izglītība, veselība;
- Palielināt nozarēs noslēgto ģenerālvienošanos skaitu (projekta ietvaros un ārpus tā)
- Veicināt sociālo dialogu starp darba devējiem un arodbiedrībām ilgtspējas nodrošināšanai.

Attīstīts sociālais dialogs un
lielāks koplīgumu pārklājums =
veiksmīgas ilgtspējas pamatā

*Cienīgs darbs =
ilgtspējīgas attīstības
pamatā (SDO 2030)*

PALDIES !

